

දේශීය ආදායම් දෙපාර්තමේන්තුව තනි පුද්ගලයින් වෙත කෙරෙන නිවේදනයයි

**තනි පුද්ගලයින් විසින් 2019/2020 තක්සේරු වර්ෂය සඳහා
4 වන වාරිකය ගෙවීම සඳහා උපදෙස්**

මුදල් අමාත්‍යාංශය විසින් ලබා දුන් උපදෙස් පරිදි සහ දේශීය ආදායම් දෙපාර්තමේන්තුව විසින් පළ කරන ලද නිවේදනය අනුව 2020 ජනවාරි මස 01 වන දින සිට බලපැවැත්වෙන පරිදි 2017 අංක 24 දරන දේශීය ආදායම් පනතට සංශෝධන යෝජනා වී ඇත.

ඒ අනුව, 2020 ජනවාරි මස 01 වන දින සිට බලපැවැත්වෙන පරිදි උපයන විට ගෙවීමේ බද්ද ඇතුළුව රඳවා ගැනීමේ බදු අඩු කිරීමේ අවශ්‍යතාවය ඉවත් කරන ලදී. කෙසේ වෙතත්, සේවා නියුක්තිකයන්ගේ සහ අනෙකුත් බදු ගෙවන්නන්ගේ සේවා නියුක්ති ආදායම සහ ආයෝජන ආදායම මත බදු බැඳියාව ඵලෙසම පවතී.

ඒ අනුව, පොළී ආදායම සහ ලාභාංශ ආදායම තක්සේරු කළ හැකි ආදායමේ කොටසක් ලෙස සලකා, 2019/2020 තක්සේරු වර්ෂය සඳහා ඇස්තමේන්තුගත ගෙවිය යුතු ආදායම් බදු ප්‍රකාශය හෝ දැනටමත් ඇස්තමේන්තුගත ගෙවිය යුතු ආදායම් බදු ප්‍රකාශයක් භාර දී ඇත්නම් සංශෝධිත ඇස්තමේන්තුගත ගෙවිය යුතු ආදායම් බදු ප්‍රකාශයක් භාර දී, 2020 මැයි මස 15 දින හෝ ඵදිනට පෙර 4 වන කාර්තුව සඳහා ආදායම් බද්දේ වාරිකය ගෙවීම වාසික පුද්ගලයෙකුගේ වගකීම වේ (ආදායම, රඳවා ගැනීමේ බද්දට හෝ උපයන විට ගෙවීමේ බද්දට යටත් නොවූ පුද්ගලයින්).

ඉහත සඳහන් වාසික පුද්ගලයින්ගේ බද්දට යටත් ආදායම පහත පරිදි ගණනය කළ යුතුය.

1. තක්සේරු කළ හැකි ආදායම බෙදා වෙන් කිරීම

තනි පුද්ගලයෙක් විසින් ඔහුගේ සේවා නියුක්ති ආදායම, ව්‍යාපාර ආදායම සහ ආයෝජන ආදායම 2019.04.01 සිට 2019.12.31 දක්වා කාල සීමාවට (මින් පසු “පළමු කාල සීමාව” ලෙස හඳුන්වන) සහ 2020.01.01 සිට 2020.03.31 දක්වා කාල සීමාවට (මින් පසු “දෙවන කාල සීමාව” ලෙස හඳුන්වන) අදාළව බෙදා වෙන් කර ගත යුතුය.

බද්දට යටත් ආදායම ගණනයේදී, පහත දැක්වෙන සහන සහ සුදුසුකම් ලබන ගෙවීම් අඩු කිරීමට හිමිකම් ඇත.

2. සහන

දේශීය ආදායම් පනතේ 5 වන උපලේඛනයේ 2 වන ඡේදයේ දක්වා ඇති පහත සඳහන් සහන අඩු කිරීමට තනි පුද්ගලයෙකු හිමිකම් ලබයි.

අ) දේශීය ආදායම් පනතේ 5 වන උපලේඛනයේ 2 වන ඡේදයේ (අ) උපඡේදය යටතේ තක්සේරු වර්ෂයක් සඳහා මුළු තක්සේරු කළ හැකි ආදායම (ආයෝජන වත්කම් උපලබ්ධිවීමෙන් ලැබෙන යම් ලැබීමක් හැර) දක්වා ලබා දී ඇති සහනය (පුද්ගලික සහනය), 2019/2020 තක්සේරු වර්ෂය සඳහා රු. 1,125,000 [(500,000 x 9/12) + (3,000,000 x 3/12)] වේ.

ආ) දේශීය ආදායම් පනතේ 5 වන උපලේඛනයේ 2 වන ඡේදයේ (ආ) උපඡේදය යටතේ ලබා දී ඇති සහනය (සේවා නියුක්ති සහනය) 2019 දෙසැම්බර් 31 දින දක්වා රු. 525,000, 2019/2020 තක්සේරු වර්ෂය සඳහා තනි පුද්ගලයාගේ සේවා නියුක්තික මුළු ආදායම දක්වා

ඇ) දේශීය ආදායම් පනතේ 5 වන උපලේඛනයේ 2 වන ඡේදයේ (ඇ) උපඡේදය යටතේ ලබා දී ඇති සහනය (කුලී සහනය) – 2019/2020 තක්සේරු වර්ෂය සඳහා මුළු කුලී ආදායමෙන් 25% ක ප්‍රමාණයක්

ඈ) තනි පුද්ගලයා ජ්‍යෙෂ්ඨ පුරවැසියෙකු නම්, දේශීය ආදායම් පනතේ 5 වන උපලේඛනයේ 2 වන ඡේදයේ (ඈ) උපඡේදය යටතේ ලබා දී ඇති සහනය (ජ්‍යෙෂ්ඨ පුරවැසි පොලී සහනය) - තනි පුද්ගලයෙකුට මූල්‍ය ආයතනයකින් ව්‍යුත්පන්න වන මුළු පොලී ආදායම දක්වා එක් එක් තක්සේරු වර්ෂයක් සඳහා රු. 1,500,000, වන අතර එය 2019 දෙසැම්බර් මස 31 දින දක්වා වන කාල සීමාව සඳහා ව්‍යුත්පන්නවූ බව සැලකේ.

ඉ) වාසික පුද්ගලයෙකු හෝ හවුල් ව්‍යාපාරයක හවුල්කරුවකු විදේශ ව්‍යවහාර මුදලින් ආදායම් උපයන්නේ නම් සහ දේශීය ආදායම් පනතේ 5 වන උපලේඛනයේ 2 වන ඡේදයේ (ඉ) උපඡේදය යටතේ ලබා දී ඇති සහනයට (විදේශ සේවා සහනය) හිමිකම් ලබන්නේ නම්, 2019 දෙසැම්බර් මස 31 දින දක්වා වන කාල සීමාව සඳහා එම මුළු ආදායමට සමාන උපරිමයට යටත්ව එක් එක් තක්සේරු වර්ෂයක් සඳහා රු. 15,000,000

ඊ) දේශීය ආදායම් පනතේ 5 වන උපලේඛනයේ 2 වන ඡේදයේ (ඊ) උපඡේදය යටතේ ලබා දීමට යෝජිත සහනය (වියදම් සහනය) [2020.04.06 දිනැති PN/IT/2020-03 (Revised) නිවේදනයෙහි සඳහන් කර ඇති පරිදි] - දෙවන කාල සීමාව සඳහා පහත සඳහන් වියදම් වල එකතුව රු. 300,000 දක්වා

- වෛද්‍ය රක්ෂණ දායක මුදල ඇතුළුව සෞඛ්‍ය වියදම්
- යම් පුද්ගලයකු හෝ ඔහුගේ දරුවන් වෙනුවෙන් දේශීයව දරන ලද අධ්‍යාපන වියදම්
- නිවාස ණය මත ගෙවන ලද පොලී
- අනුමත විශ්‍රාම ක්‍රමයට ගෙවන ලද දායක මුදල්
- සාධනපත් හෝ සුරැකුම්පත් මිලදී ගැනීමේදී දරන ලද වියදම්

සටහන: බද්දට යටත් ආදායම ගණනය කිරීමේදී ඉහත දැක්වූ සම්පූර්ණ සහන අඩු කළ හැකි වන්නේ, දේශීය ආදායම් පනතේ විධිවිධානයන්ට අනුව තක්සේරු වර්ෂය සඳහා ශ්‍රී ලංකාවේ වාසිකයෙකු වන තනි පුද්ගලයෙකුටය. කෙසේ වෙතත්, නිර්වාසික නමුත් ශ්‍රී ලංකාවේ පුරවැසියෙකු වන තනි පුද්ගලයෙකුට ඔහුගේ බද්දට යටත් ආදායම ගණනය කිරීමේදී ඉහත අ) ඡේදයේ දක්වා ඇති පුද්ගලික සහනය අඩු කළ හැකිය.

3. සුදුසුකම් ලබන ගෙවීම්

- අනුමත පුනරායතනයක් වෙත මුදලින් කරන ලද පරිත්‍යාග - තක්සේරු කළ හැකි මුළු ආදායමෙන් හතරෙන් එකකට යටත්ව (බද්දට යටත් ආදායමෙන් තුනෙන් එකක්) හෝ රු. 75,000 හෝ පරිත්‍යාග කරන ලද ප්‍රමාණය යන අගයන්ගෙන් අඩු අගය සහ
- රජයට හෝ දේශීය ආදායම් පනතේ 5 වන උපලේඛනයේ දක්වා ඇති යම් විශේෂිත ආයතනයකට මුදලින් හෝ වෙනත් ආකාරයකින් කරන ලද පරිත්‍යාග
- 2006 අංක 10 දරණ දේශීය ආදායම් පනත අනුව පසුගිය තක්සේරු වර්ෂයක සිට ඉදිරියට ගෙන ආ, අඩු නොකරන ලද සුදුසුකම් ලබන ගෙවීම් වල යම් ශේෂයක්

තනි පුද්ගලයෙකු සඳහා අදාළ වන සුදුසුකම් ලබන ගෙවීම් වේ.

4. ගෙවිය යුතු බද්ද ගණනය කිරීම

අ. තක්සේරු කළ හැකි ආදායම බෙදා වෙන් කිරීම

අ) සේවා නියුක්ති ආදායම පළමු කාල සීමාව සහ දෙවන කාල සීමාව සඳහා සත්‍ය පදනම මත සැලකිය යුතුය (T 10 ආකෘතියේ දක්වා ඇති පරිදි දළ පාරිශ්‍රමිකය).

ආ) පොලී ආදායම පහත පරිදි විය යුතුය.

- (i) අදාළ කාල සීමා සඳහා සත්‍ය පදනම මත හෝ
- (ii) පළමු කාල සීමාව සඳහා මුළු පොලී ආදායමෙන් 3/4 ක් සහ දෙවන කාල සීමාව සඳහා මුළු පොලී ආදායමෙන් 1/4 ක් ලෙස සමානුපාතිකව බෙදීමෙන් හෝ
- (iii) ජ්‍යෙෂ්ඨ පුරවැසියෙකු සම්බන්ධයෙන් වන විට, පළමු කාල සීමාව සඳහා ලැබුණු පොලී ආදායම හෝ ඉහත (ii) අනුව බෙදන ලද පොලී ආදායම රු. 1,500,000 ට වඩා අඩු වේ නම්, පළමු කාල සීමාව සඳහා වෙන් කළ යුතු පොලී ආදායම (මින් පසු “X” ලෙස දක්වන) පහත සමීකරණය අනුව ගණනය කළ අගය වේ.

$$X = 1,500,000 - \text{පළමු කාල සීමාව සඳහා ලැබුණු සත්‍ය පොලී ආදායම}$$

ඇ) ලාභාංශ, කුලී සහ අනෙකුත් ආයෝජන ආදායම් සත්‍ය පදනම මත සැලකිය යුතුය.

ඈ) ව්‍යාපාර ආදායම, පළමු කාල සීමාව සඳහා මුළු ව්‍යාපාර ආදායමෙන් 3/4 ක් සහ දෙවන කාල සීමාව සඳහා මුළු ව්‍යාපාර ආදායමෙන් 1/4 ක් ලෙස සමානුපාතිකව බෙදිය යුතුය.

ආ. බද්දට යටත් ආදායම ගණනය කිරීමේදී;

- සේවා නියුක්ති සහනය, පළමු කාල සීමාවට අදාළ සේවා නියුක්ති ආදායමෙන් පළමුව අඩු කළ යුතු අතර යම් අඩු නොකළ ශේෂයක් ඇත්නම් එම කොටස දෙවන කාල සීමාවට අදාළ සේවා නියුක්ති ආදායමෙන් අඩු කළ හැකිය.
- ජ්‍යෙෂ්ඨ පුරවැසියෙකුට ව්‍යුත්පන්න වන පොලී ආදායම මත පොලී සහනය වන රු. 1,500,000 පළමු කාල සීමාවේදී අඩු කළ හැකිය.
- විදේශ සේවා ආදායම මත විදේශ සේවා සහනය වන රු. 15,000,000 පළමු කාල සීමාවේදී අඩු කළ හැකිය.

- මුළු කුලී ආදායමෙන් 25% ක් වන කුලී සහනය එක් එක් කාල සීමාව සඳහා අදාළ වන කුලී ආදායමෙන් අඩු කළ හැකිය.
- වියදම් සහනය අඩු කළ හැකි වන්නේ දෙවන කාල සීමාවට අදාළ තක්සේරු කළ හැකි ආදායමෙන් පමණි.
- 2019/2020 තක්සේරු වර්ෂය සඳහා අඩු කළ හැකි පුද්ගලික සහනය රු. 1,125,000 වේ. කෙසේ වෙතත්, පළමු කාල සීමාව සහ දෙවන කාල සීමාව සඳහා පිළිවෙලින් අදාළ වන රු. 375,000 ක සහ රු. 750,000 ක ප්‍රමාණ, එම කාල සීමා සඳහා තක්සේරු කළ හැකි ආදායමේ ආදායම කොටසින් අඩු කළ යුතුය. යම් අඩු නොකළ කොටසක් වේ නම් එම කොටස අනෙක් කාල සීමාවේ ඉතිරි තක්සේරු කළ හැකි ආදායමෙන් අඩු කළ හැකිය.

කෙසේ වෙතත්,

- o දෙවන කාල සීමාවට ආදායම අඩු නොකළ පුද්ගලික සහනය, දැනටමත් උපයන විට ගෙවීමේ බද්ද අඩු කරන ලද සේවා නියුක්ති ආදායමෙන් අඩු නොකළ යුතුය.
- o පළමු කාල සීමාවේ ආදායම අවසාන රඳවා ගැනීමේ ගෙවීමක් හෝ දෙවන කාල සීමාවේ ආදායම නිදහස් ආදායමක් වීම නිසා අදාළ සහනය අඩු කළ නොහැකි වූයේ නම්, එම අඩු නොකළ සහනය නොසලකා හැරිය යුතුය.

ඇ. බද්දට යටත් ආදායම ගණනය කිරීමේදී, සුදුසුකම් ලබන ගෙවීම් ඕනෑම කාල සීමාවකදී අඩු කළ හැකිය. කාල සීමා දෙක සඳහා ආදායම වන සහන අඩු කිරීමෙන් පසු ලැබෙන තක්සේරු කළ හැකි ආදායම් එකතු කිරීමෙන් මුළු තක්සේරු කළ හැකි ආදායමට එළඹිය හැකිය.

ඇ. පළමු කාල සීමාව සහ දෙවන කාල සීමාව සඳහා වෙන වෙනම ආදායම් බදු අනුප්‍රමාණ අදාළ කර ගන්න.

ඉ. ගෙවිය යුතු ආදායම් බද්ද කාල සීමා දෙක සඳහා අදාළ වන බදු අනුප්‍රමාණ (6 ඡේදය) යොදා ගනිමින් ගණනය කළ යුතුය.

5. සම්පූර්ණ සහන අඩු කිරීමෙන් ඇති වන ආපසු ගෙවීම් සහ ගෙවිය යුතු ප්‍රමාණ

පළමු කාල සීමාව සඳහා පවතින බදු නීතිය අනුව නිවැරදිව බද්ද ගණනය කළද, තක්සේරු වර්ෂය සඳහා සම්පූර්ණ සහනය වන රු. 1,650,000 (525,000 + 1,125,000) අඩු කිරීම නිසා පළමු කාල සීමාව තුළදී ඇති වන ආපසු ගෙවීම් ප්‍රමාණයක් හෝ ගෙවිය යුතු ප්‍රමාණයක් නොසලකා හැරිය යුතුය.

6. වාසික සහ නිර්වාසික පුද්ගලයින් සඳහා අදාළ වන බදු අනුප්‍රමාණ

අ. සාමාන්‍ය අනුප්‍රමාණ

- පළමු කාල සීමාව

බද්දට යටත් ආදායම	බදු අනුප්‍රමාණ
පළමු 450,000 මත	4%
ඊළඟ 450,000 මත	8%
ඊළඟ 450,000 මත	12%
ඊළඟ 450,000 මත	16%
ඊළඟ 450,000 මත	20%
ඉතිරිය මත	24%

• දෙවන කාල සීමාව

බද්දට යටත් ආදායම	බදු අනුප්‍රමාණ
පළමු 750,000 මත	6%
ඊළඟ 750,000 මත	12%
ඉතිරිය මත	18%

ආ. විශේෂ අනුප්‍රමාණ

• 2019/2020 තක්සේරු වර්ෂය සඳහා

ඔට්ටු ඇල්ලීමේ සහ සුදු ව්‍යාපාරයකින්, මත්පැන් හෝ දුම්කොළ නිෂ්පාදන, නිෂ්පාදනය කර විකිණීමේ හෝ ආනයනය කර විකිණීමේ ව්‍යාපාරයකින් ලැබෙන ආදායම මත බද්ද - 40%

7. ආදායම් බද්ද සඳහා ලියාපදිංචි වීම

ආදායම් බදු සඳහා ලියාපදිංචි වී නොමැති සහ බදු ගෙවන්නා හැඳුනා ගැනීමේ අංකයක් ලබා ගෙන නොමැති පුද්ගලයෙකු, ආදායම් බදු ගෙවීම සඳහා දේශීය ආදායම් දෙපාර්තමේන්තුවේ ලියාපදිංචි වීම අවශ්‍ය වේ. දේශීය ආදායම් දෙපාර්තමේන්තු වෙබ් අඩවියේ ඊ-සේවාව හරහා ඔබට බදු ගෙවන්නා හැඳුනා ගැනීමේ අංකයක් ලබා ගත හැකිය. (<https://eservices.ird.gov.lk/Registration/TINRegistration/ShowRequestHeader>)

සටහන: උදාහරණ සඳහා ඇමුණුම බලන්න

යම් පැහැදිලි කර ගැනීමක් සඳහා ලේකම් අංශයේ පහත නම් සඳහන් නිලධාරීන් අමතන්න

එන්. සී. විජේවර්ධන මහතා - නියෝජ්‍ය කොමසාරිස්	0112135438/ 0718113870
ප්‍රියංකා දිසාබණ්ඩාර මහත්මිය- ජ්‍යෙෂ්ඨ නියෝජ්‍ය කොමසාරිස්	0112135431/ 0714412944
ඒ. එම්. නලීල් මහතා - කොමසාරිස්	0112135412/ 0715350444

දේශීය ආදායම් කොමසාරිස් ජනරාල්

උදාහරණ

1. සේවා නියුක්ති ආදායම පමණක් ලබන වාසික තනි පුද්ගලයෙකු සම්බන්ධයෙන් වන විට

උදාහරණය 1

A මහතා Q සමාගමේ ප්‍රධාන මූල්‍ය නිලධාරී වේ. ඔහුගේ සේවා නියුක්ති ආදායම, පළමු කාල සීමාව සඳහා රු. 2,385,000 සහ දෙවන කාල සීමාව සඳහා රු. 1,115,000 වේ. 2019.12.31 දින දක්වා අඩු කරන ලද උපයන විට ගෙවීමේ බද්ද රු. 129,600 කි. අධ්‍යාපනය සඳහා දේශීයව කරන ලද වියදම් පළමු කාල සීමාව සඳහා රු. 495,000 සහ දෙවන කාල සීමාව සඳහා රු. 200,000 කි.

ආදායම් බදු බැඳියාව ගණනය කිරීම

	පළමු කාල සීමාව (රු.)		දෙවන කාල සීමාව (රු.)	
සේවා නියුක්ති ආදායම		<u>2,385,000</u>		<u>1,115,000</u>
තක්සේරු කළ හැකි ආදායම		2,385,000		1,115,000
අඩු කිරීම්				
- සේවා නියුක්ති සහනය	525,000			
- වියදම් සහනය			200,000	
- පුද්ගලික සහනය	<u>375,000</u>	<u>(900,000)</u>	<u>750,000</u>	<u>(950,000)</u>
බද්දට යටත් ආදායම		<u>1,485,000</u>		<u>165,000</u>
ගෙවිය යුතු බද්ද	450,000@4%	18,000	165,000 @ 6%	<u>9,900</u>
	450,000@8%	36,000		
	450,000@12%	54,000		
	135,000@16%	<u>21,600</u>		
		<u>129,600</u>		

$$2019/2020 \text{ තක්සේරු වර්ෂය සඳහා ගෙවිය යුතු බද්ද} = 129,600 + 9,900$$

$$4 \text{ වන වාරිකය ලෙස ගෙවිය යුතු බද්ද} = \frac{A - C}{B} = \frac{139,500 - 129,600}{1} = \text{රු. } 9,900$$

A = ඇස්තමේන්තුගත ගෙවිය යුතු බද්ද

B = ගෙවීමට ඉතිරිව ඇති වාරික ගණන

C = වාරිකය ගෙවීමට නියමිත දිනයට පෙර ගෙවා ඇති බද්ද සහ අඩු කර ඇති රඳවා ගැනීමේ බද්ද

සටහන:

1. උපයන විට ගෙවීමේ බද්ද අඩු කිරීමේදී සේවා නියුක්ති සහනය වන රු. 525,000 සහ පුද්ගලික සහනය රු. 375,000 අඩු කර ඇත. එමනිසා 2019/2020 තක්සේරු වර්ෂය සඳහා බද්දට යටත් ආදායම ගණනය කිරීමේදී, එම සහන පළමු කාල සීමාවට අදාළ සේවා නියුක්ති ආදායමෙන් අඩු කළ යුතුය. යම් අඩු නොකරන ලද සහනයක් ඇත්නම්, එම කොටස දෙවන කාල සීමාවට අදාළ සේවා නියුක්ති ආදායමෙන් අඩු කළ හැකිය.
2. වාසික තනි පුද්ගලයෙකු විසින් කරන ලද පහත වියදම් වල එකතුව, වියදම් සහනය වන අතර දෙවන කාල සීමාව සඳහා රු. 300,000 ක් (1,200,000 / 4) දක්වා වන ප්‍රමාණයක් අඩු කළ හැකිය.
 - වෛද්‍ය රක්ෂණ දායක මුදල ඇතුළුව සෞඛ්‍ය වියදම්
 - යම් පුද්ගලයකු හෝ ඔහුගේ දරුවන් වෙනුවෙන් දේශීයව දරන ලද අධ්‍යාපන වියදම්
 - නිවාස ණය මත ගෙවන ලද පොලී
 - අනුමත විශ්‍රාම ක්‍රමයට ගෙවන ලද දායක මුදල්
 - සාධනපත් හෝ සුරැකුම්පත් මිලදී ගැනීමේදී දරන ලද වියදම්

උදාහරණය 2

B මහතා S සමාගමේ සහකාර කළමනාකරු වේ. ඔහුගේ සේවා නියුක්ති ආදායම, පළමු කාල සීමාව සඳහා රු. 1,260,000 සහ දෙවන කාල සීමාව සඳහා රු. 450,000 වේ. 2019.12.31 දින දක්වා අඩු කරන ලද උපයන විට ගෙවීමේ බද්ද රු. 14,400 කි. දෙවන කාල සීමාව තුළදී අධ්‍යාපනය සඳහා දේශීයව කරන ලද වියදම් රු. 100,000 කි.

ආදායම් බදු බැඳියාව ගණනය කිරීම

	පළමු කාල සීමාව (රු.)		දෙවන කාල සීමාව (රු.)	
සේවා නියුක්ති ආදායම		<u>1,260,000</u>		<u>450,000</u>
තක්සේරු කළ හැකි ආදායම		1,260,000		450,000
අඩු කිරීම්				
- සේවා නියුක්ති සහනය	525,000			
- වියදම් සහනය			100,000	
- පුද්ගලික සහනය	<u>375,000</u>	<u>(900,000)</u>	<u>750,000</u>	<u>(850,000)</u>
බද්දට යටත් ආදායම		<u>360,000</u>		<u>Nil</u>
ගෙවිය යුතු බද්ද	360,000 @ 4%	14,400		Nil

2019/2020 තක්සේරු වර්ෂය සඳහා ගෙවිය යුතු බද්ද = රු. 14,400

4 වන වාරිකය ලෙස ගෙවිය යුතු බද්ද = $\frac{A - C}{B} = \frac{14,400 - 14,400}{0} =$ බද්දක් ගෙවීමට නොමැත

සටහන:

පවතින බදු නීතිය අනුව පළමු කාල සීමාව සඳහා දැනටමත් උපයන විට ගෙවීමේ බද්ද අඩු කර ඇත. දෙවන කාල සීමාව සඳහා මුළු පාරිශ්‍රමිකය රු. 750,000 නොඉක්මවයි. ඒ අනුව, 2020 ජනවාරි මස 01 වන දින සිට ඔහුගේ සේවා නියුක්ති ආදායම, ආදායම් බද්දට යටත් නොවේ. 4 (ආ) ඡේදය අනුව, දෙවන කාල සීමාවට අදාළ අඩු නොකළ පුද්ගලික සහනය, පළමු කාල සීමාව තුළදී දැනටමත් උපයන විට ගෙවීමේ බද්ද අඩු කරන ලද සේවා නියුක්ති ආදායමෙන් අඩු නොකළ යුතුය. මීට අමතරව, 5 වන ඡේදය පරිදි, පවතින බදු නීතිය අනුව ගෙවිය යුතු බද්ද නිවැරදිව ගණනය කර ඇත්නම්, සම්පූර්ණ සහනය වන රු. 1,650,000 (525,000 + 1,125,000) අඩු කිරීමෙන් උද්ගත වන ආපසු ගෙවීම් ප්‍රමාණයක් හෝ ගෙවිය යුතු ප්‍රමාණයක් නොසලකා හැරිය යුතුය. එබැවින් 4 වන වාරිකය ගණනය කිරීම අවශ්‍ය නොවේ.

2. 2019/2020 තක්සේරු වර්ෂය තුළදී වාසික තනි පුද්ගලයෙකු (ජ්‍යෙෂ්ඨ පුරවැසියෙකු නොවන) සේවා නියුක්ති ආදායම සමඟ පොලී ආදායමක් සහ/හෝ ලාභාංශ ආදායමක් ලබන්නෙකු විය හැකිය.

ඒ අනුව, එවැනි සේවා නියුක්තිකයෙකුට පහත සඳහන් විකල්ප දෙකෙන් එකක් යටතේ පොලී ආදායම බෙදා වෙන් කර ගත හැකිය.

විකල්පය 1 - අදාළ කාල සීමා සඳහා සත්‍ය ප්‍රමාණ අනුව

උදාහරණය 3

පළමු උදාහරණය නැවත සලකමු. A මහතා 2019/2020 තක්සේරු වර්ෂය තුළදී සේවා නියුක්ති ආදායමට අමතරව පහත සඳහන් ආදායම් ලබයි.

	පළමු කාල සීමාව (රු.)	දෙවන කාල සීමාව (රු.)
පොලී ආදායම	1,600,000	900,000
ලාභාංශ ආදායම	150,000	100,000
කුලී ආදායම	450,000	150,000

ආදායම් බදු බැඳියාව ගණනය කිරීම

	පළමු කාල සීමාව (රු.)		දෙවන කාල සීමාව (රු.)	
සේවා නියුක්ති ආදායම		2,385,000		1,115,000
ආයෝජන ආදායම				
• පොලී ආදායම	1,600,000		900,000	
අවසාන රඳවා ගැනීමේ ගෙවීම්	(1,600,000)			
5% ක අවසාන රඳවා ගැනීමේ බද්ද (අඩු කර ඇත.)	80,000			
• ලාභාංශ ආදායම	150,000		100,000	
අවසාන රඳවා ගැනීමේ ගෙවීම්	(150,000)			
5% ක අවසාන රඳවා ගැනීමේ බද්ද (අඩු කර ඇත.)	21,000			
• කුලී ආදායම		450,000		150,000
තක්සේරු කළ හැකි ආදායම		2,835,000		2,265,000

අඩු කිරීම්				
- සේවා නියුක්ති සහනය	525,000		-	
- කුලී සහනය	112,500		37,500	
- වියදම් සහනය			200,000	
- පුද්ගලික සහනය	<u>375,000</u>	(1,012,500)	<u>750,000</u>	(987,500)
බද්දට යටත් ආදායම		<u>1,822,500</u>		<u>1,277,500</u>
ගෙවිය යුතු බද්ද	450,000@4%	18,000	750,000 @ 6%	45,000
	450,000@8%	36,000	527,500 @ 12%	<u>63,300</u>
	450,000@12%	54,000		<u>108,300</u>
	450,000@16%	72,000		
	22,500@20%	<u>4,500</u>		
		<u>184,500</u>		

2019/2020 තක්සේරු වර්ෂය සඳහා ගෙවිය යුතු බද්ද = 184,500 + 108,300 = රු. 292,800

4 වන වාරිකය ලෙස ගෙවිය යුතු බද්ද

$$\frac{A - C}{B} = \frac{292,800 - 129,600}{1} = \underline{\underline{රු. 163,200}}$$

විකල්පය 2 - මුළු පොලී ආදායමෙන් 3/4 ක් පළමු කාල සීමාව සඳහා සහ 1/4 ක් දෙවන කාල සීමාව සඳහා ලෙස සමානුපාතික පදනම මත

උදාහරණය 4

පළමු උදාහරණය නැවත සලකමු. A මහතා 2019/2020 තක්සේරු වර්ෂය තුළදී සේවා නියුක්ති ආදායමට අමතරව පහත සඳහන් ආදායම් ලබයි. එසේම, තක්සේරු වර්ෂය තුළදී පිළිකා රෝහලට රු. 20,000 ක් පරිත්‍යාග කර ඇත.

	පළමු කාල සීමාව (රු.)	දෙවන කාල සීමාව (රු.)
පොලී ආදායම (දෙවන කාල සීමාවේදී කල් පිරුණ)		3,600,000
ලාභාංශ ආදායම	150,000	100,000
කුලී ආදායම	450,000	150,000

ආදායම් බදු බැඳියාව ගණනය කිරීම

	පළමු කාල සීමාව (රු.)		දෙවන කාල සීමාව (රු.)	
සේවා නියුක්ති ආදායම		2,385,000		1,115,000
ආයෝජන ආදායම				
• පොලී ආදායම	2,700,000		900,000	
අවසාන රඳවා ගැනීමේ ගෙවීම්	<u>(2,700,000)</u>			
5% ක අවසාන රඳවා ගැනීමේ බද්ද (අඩු කර නොමැත.)	<u>135,000</u>			
• ලාභාංශ ආදායම	150,000		100,000	
අවසාන රඳවා ගැනීමේ ගෙවීම්	<u>(150,000)</u>			
5% ක අවසාන රඳවා ගැනීමේ බද්ද (අඩු කර ඇත.)	<u>21,000</u>			
• කුලී ආදායම		<u>450,000</u>		<u>150,000</u>
තක්සේරු කළ හැකි ආදායම		2,835,000		2,265,000
අඩු කිරීම්				
- සේවා නියුක්ති සහනය	525,000			
- කුලී සහනය	112,500		37,500	
- වියදම් සහනය			200,000	
- පුද්ගලික සහනය	<u>375,000</u>	<u>(1,012,500)</u>	<u>750,000</u>	<u>(987,500)</u>
		1,822,500		1,277,500
අඩු කිරීම් - සුදුසුකම් ලබන ගෙවීම්		<u>(20,000)</u>		-
බද්දට යටත් ආදායම		<u>1,802,500</u>		<u>1,277,500</u>
ගෙවිය යුතු බද්ද	450,000@4%	18,000	750,000 @6%	45,000
	450,000@8%	36,000	527,500@12%	= <u>63,300</u>
	450,000@12%	54,000		<u>108,300</u>
	450,000@16%	72,000		
	2,500@20%	<u>500</u>		
		<u>180,500</u>		

2019/2020 තක්සේරු වර්ෂය සඳහා ගෙවිය යුතු බද්ද = 180,500 + 108,300 = රු. 288,800

4 වන වාරිකය ලෙස ගෙවිය යුතු බද්ද

$$\frac{A - C}{B} = \frac{288,800 - 129,600}{1}$$

B 1

= රු. 159,200 + පොලිය මත අවසාන රඳවා ගැනීමේ බද්ද 135,000 (අඩු කර නොමැත)

= රු. 294,200

සටහන: පළමු කාල සීමාව සඳහා බෙදා වෙන් කරන ලද පොලී ආදායම (රු. 2,700,000) අවසාන රඳවා ගැනීමේ ගෙවීමක් ලෙස සලකනු ලැබේ. ඒ අනුව, 4 වන වාරිකය සඳහා එම අවසාන රඳවා ගැනීමේ ගෙවීම් මත 5% අනුප්‍රමාණයට බද්ද ගෙවිය යුතුය.

3. ජ්‍යෙෂ්ඨ පුරවැසියෙකුට ව්‍යුත්පන්න වන පොලී ආදායම

වර්ෂය තුළදී වාසික ජ්‍යෙෂ්ඨ පුරවැසියෙකුට මූල්‍ය ආයතනයකින් ව්‍යුත්පන්න වන පොලී ආදායම, පහත සඳහන් විකල්ප අතරින් එකක් යටතේ පළමු කාල සීමාවට සහ දෙවන කාල සීමාවට බෙදා වෙන් කළ හැකිය.

1. අදාළ කාල සීමා සඳහා සත්‍ය පදනම මත
2. පළමු කාල සීමාව සඳහා මුළු පොලී ආදායමෙන් 3/4 ක් සහ දෙවන කාල සීමාව සඳහා මුළු පොලී ආදායමෙන් 1/4 ක් ලෙස සමානුපාතිකව බෙදීමෙන් හෝ
3. පළමු කාල සීමාව සඳහා ලැබුණු පොලී ආදායම හෝ ඉහත (ii) අනුව බෙදන ලද පොලී ආදායම රු. 1,500,000 ට වඩා අඩු වේ නම්, පළමු කාල සීමාව සඳහා වෙන් කළ යුතු පොලී ආදායම (මින් පසු “X” ලෙස දක්වන) පහත සමීකරණය අනුව ගණනය කළ අගය වේ.
 4. $X = 1,500,000 - \text{පළමු කාල සීමාව සඳහා ලැබුණු සත්‍ය පොලී ආදායම}$

විකල්පය 1 - අදාළ කාල සීමා සඳහා සත්‍ය ප්‍රමාණ අනුව

උදාහරණය 5

A මහතා ජ්‍යෙෂ්ඨ පුරවැසියෙකු වේ. පළමු කාල සීමාව සහ දෙවන කාල සීමාව සඳහා ඔහු ලද පොලී ආදායම පිළිවෙලින් රු. 1,600,000 ක් සහ රු. 900,000 ක් වේ.

ආදායම් බදු බැඳියාව ගණනය කිරීම

	පළමු කාල සීමාව (රු.)		දෙවන කාල සීමාව (රු.)	
පොලී ආදායම	1,600,000			900,000
- පොලී සහනය	(1,500,000)			
අවසාන රඳවා ගැනීමේ ගෙවීම්	100,000			
5% ක රඳවා ගැනීමේ බද්ද (අඩු කර ඇත)	5,000			
- පුද්ගලික සහනය	අදාළ නොවේ			(750,000)
බද්දට යටත් ආදායම				<u>150,000</u>
ගෙවිය යුතු බද්ද			150,000 @ 6%	9,000

4 වන වාරිකය ලෙස ගෙවිය යුතු බද්ද = රු. 9,000

සටහන: පළමු කාල සීමාව සඳහා අදාළ වන එකම ආදායම අවසාන රඳවා ගැනීමේ ගෙවීමක් ලෙස සලකනු ලබන බැවින් එම කාල සීමාව සඳහා රු. 375,000 ක් වන පුද්ගලික සහනය හිමි නොවේ. ඒ අනුව, එම අඩු නොකළ සහනය නොසලකා හැරිය යුතුය.

විකල්පය 2 - මුළු පොලී ආදායමෙන් 3/4 ක් පළමු කාල සීමාව සඳහා සහ මුළු පොලී ආදායමෙන් 1/4 ක් දෙවන කාල සීමාව සඳහා ලෙස සමානුපාතික පදනම මත

උදාහරණය 6

පෙරේරා මහතා ජ්‍යෙෂ්ඨ පුරවැසියෙකි. දෙවන කාල සීමාව සඳහා මූල්‍ය ආයතන වලින් ඔහු ලබන පොලී ආදායම රු. 5,500,000 කි.

ආදායම් බදු බැඳියාව ගණනය කිරීම

	පළමු කාල සීමාව (රු.)		දෙවන කාල සීමාව (රු.)	
පොලී ආදායම		<u>නොමැත</u>		<u>5,500,000</u>
විකල්ප 2 අදාළ කර ගැනීම				
බෙදීමේ පදනම		9/12		3/12
පොලී ආදායම		4,125,000		1,375,000
අඩු කිරීම්				
- පොලී සහනය		<u>(1,500,000)</u>		
අවසාන රඳවා ගැනීමේ ගෙවීම්		2,625,000		
5% ක රඳවා ගැනීමේ බද්ද (අඩු කර නැත)		<u>131,250</u>		
අඩු කිරීම්				
- පුද්ගලික සහනය		අදාළ නොවේ		<u>(750,000)</u>
බද්දට යටත් ආදායම				<u>625,000</u>
ගෙවිය යුතු බද්ද			625,000 @ 6%	37,500

$$4 \text{ වන වාරිකය ලෙස ගෙවිය යුතු බද්ද} = 37,500 + 131,250 \text{ (අවසාන රඳවා ගැනීමේ ගෙවීම් මත 5\% ක අනුප්‍රමාණයට බද්ද)}$$

$$= \underline{\underline{රු. 168,750}}$$

සටහන:

පළමු කාල සීමාව සඳහා අදාළ වන එකම ආදායම අවසාන රඳවා ගැනීමේ ගෙවීමක් ලෙස සලකනු ලබන බැවින් එම කාල සීමාව සඳහා රු. 375,000 ක් වන පුද්ගලික සහනය හිමි නොවේ. ඒ අනුව, එම අඩු නොකළ සහනය නොසලකා හැරිය යුතුය.

විකල්පය 3 - පළමු කාල සීමාව සඳහා ලැබුණු පොලී ආදායම හෝ ඉහත (ii) අනුව බෙදන ලද පොලී ආදායම රු. 1,500,000 ට වඩා අඩු වේ නම්, පළමු කාල සීමාව සඳහා වෙන් කළ යුතු පොලී ආදායම (මින් පසු “X” ලෙස දක්වන) පහත සමීකරණය අනුව ගණනය කළ අගය වේ.

$$X = 1,500,000 - \text{පළමු කාල සීමාව සඳහා ලැබුණු සත්‍ය පොලී ආදායම}$$

උදාහරණය 7

A මහතා ජ්‍යෙෂ්ඨ පුරවැසියෙකි. මූල්‍ය ආයතන වලින් ඔහු ලබන පොලී ආදායම, පළමු කාල සීමාව සඳහා රු. 500,000 ක් සහ දෙවන කාල සීමාව සඳහා රු. 1,400,000 කි.

ආදායම් බදු බැඳියාව ගණනය කිරීම

	පළමු කාල සීමාව (රු.)		දෙවන කාල සීමාව (රු.)	
පොලී ආදායම	500,000		1,400,000	
විකල්ප 3 අදාළ කර ගැනීම				
පොලී ආදායම	500,000		1,400,000	
දෙවන කාල සීමාවේ ලැබුණු පොලිය බෙදීම	1,000,000		(1,000,000)	
බෙදන ලද පොලී ආදායම	1,500,000			400,000
අඩු කිරීම්				
- පොලී සහනය	(1,500,000)			-
- පුද්ගලික සහනය	ආදායම නොවේ			(750,000)
බද්දට යටත් ආදායම	නොමැත	-		නොමැත

4 වන වාරිකය ලෙස ගෙවිය යුතු බද්ද - නැත.

සටහන: පළමු කාල සීමාව සඳහා අදාළ වන එකම ආදායම අවසාන රඳවා ගැනීමේ ගෙවීමක් ලෙස සලකනු ලබන බැවින් එම කාල සීමාව සඳහා රු. 375,000 ක් වන පුද්ගලික සහනය හිමි නොවේ. ඒ අනුව, එම අඩු නොකළ සහනය නොසලකා හැරිය යුතුය.

4. තනි පුද්ගලයෙකුට ව්‍යුත්පන්න වන ලාභාංශ ආදායම

එවැනි පුද්ගලයෙකු දෙවන කාල සීමාව සඳහා බද්දට යටත් ආදායම, කාල සීමාව සඳහා ලැබුණු සත්‍ය ආදායම සැලකිල්ලට ගනිමින් ගණනය කළ යුතුය.

උදාහරණය 8

පෙරේරා මහතාට පළමු කාල සීමාව සඳහා සහ දෙවන කාල සීමාව සඳහා ලැබුණු ලාභාංශ ආදායම පිළිවෙලින් රු. 900,000 ක් හා රු. 1,100,000 කි.

ආදායම් බදු බැඳියාව ගණනය කිරීම

	පළමු කාල සීමාව (රු.)		දෙවන කාල සීමාව (රු.)	
ලාභාංශ ආදායම		900,000		1,100,000
අවසාන රඳවා ගැනීමේ ගෙවීම්		900,000		
14% ක අවසාන රඳවා ගැනීමේ බද්ද (අඩු කර ඇත)		126,000		
අඩු කිරීම්				
- පුද්ගලික සහනය		අදාළ නොවේ		(750,000)
බද්දට යටත් ආදායම				350,000
ගෙවිය යුතු බද්ද			350,000 @ 6%	21,000

4 වන වාරිකය ලෙස ගෙවිය යුතු බද්ද = රු. 21,000

සටහන: පළමු කාල සීමාව සඳහා අදාළ වන එකම ආදායම අවසාන රඳවා ගැනීමේ ගෙවීමක් ලෙස සලකනු ලබන බැවින් එම කාල සීමාව සඳහා රු. 375,000 ක් වන පුද්ගලික සහනය හිමි නොවේ. ඒ අනුව, එම අඩු නොකළ සහනය නොසලකා හැරිය යුතුය.

උදාහරණය 9

A මහතා ජ්‍යෙෂ්ඨ පුරවැසියෙකි. විශ්‍රාම ගැනීමෙන් පසු, 2019 නොවැම්බර් මාසයේ අධ්‍යක්ෂකවරයෙකු ලෙස XY PLC සමාගමට එක් වී ඇත. අධ්‍යක්ෂකවරයෙකු ලෙස ඔහු මාසිකව රු. 200,000 ක ගාස්තුවක් ලබයි. 2020 ජනවාරි මමසය සඳහා බැංකුවකින් ඔහුට ව්‍යුත්පන්න වූ පොලී ආදායම රු. 1,920,000 ක් සහ 2019/2020 තක්සේරු වර්ෂය සඳහා ව්‍යාපාර ආදායම රු. 2,400,000 කි. දෙවන කාල සීමාව තුළදී ඔහුගේ වෛද්‍ය වියදම් රු. 100,000 කි. 2019/2020 තක්සේරු වර්ෂයේ පළමු කාල සීමාවේදී අපේක්ෂා පිළිකා රෝහලට ඔහු කරන ලද පරිත්‍යාගය රු. 25,000 කි. මුල් කාර්තු 3 සඳහා කරන ලද වාරික ගෙවීම් රු. 40,000 ක් වේ.

A මහතා පොලී ආදායම වෙන් කිරීම සඳහා 3 වන විකල්පය යොදා ගැනීමට අදහස් කරයි.

	පළමු කාල සීමාව (රු.)	දෙවන කාල සීමාව (රු.)
සේවා නියුක්ති ආදායම	400,000	600,000
පොලී ආදායම	නොමැත	1,920,000
ව්‍යාපාර ආදායම	9/12	3/12

ආදායම් බදු බැඳියාව ගණනය කිරීම

	පළමු කාල සීමාව (රු.)		දෙවන කාල සීමාව (රු.)	
සේවා නියුක්ති ආදායම		400,000		600,000
පොලී ආදායම		1,500,000		420,000
ව්‍යාපාර ආදායම		<u>1,800,000</u>		<u>600,000</u>
තක්සේරු කළ හැකි ආදායම		3,700,000		1,620,000
අඩු කිරීම්				
- සේවා නියුක්ති සහනය	400,000		125,000	
- පොලී සහනය	1,500,000		-	
- වියදම් සහනය	-		100,000	
- පුද්ගලික සහනය	<u>375,000</u>	<u>(2,275,000)</u>	<u>750,000</u>	<u>(975,000)</u>
		1,425,000		645,000
සුදුසුනම් ලබන ගෙවීම් - පරිත්‍යාග		<u>(25,000)</u>		-
බද්දට යටත් ආදායම		<u>1,400,000</u>		<u>645,000</u>
ගෙවිය යුතු බද්ද	450,000 @ 4%	18,000	645,000 @ 6%	38,700
	450,000 @ 8%	36,000		
	450,000 @ 12%	54,000		
	50,000 @ 16%	<u>8,000</u>		
		<u>116,000</u>		<u>38,700</u>

ගෙවිය යුතු මුළු බද්ද = 116,000 + 38,700 = රු. 154,700

4 වන වාරිකය ලෙස ගෙවිය යුතු බද්ද = $\frac{A - C}{B} = \frac{154,700 - 40,000}{1} = \underline{\underline{රු. 114,700}}$